GAZETA

Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadworněj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 144. — W Czwartek dnia 23. Czerwca 1836.

Do czytelników gazety.

Z kończącym się drugim kwartałem przypominamy, iż prenumerata ćwierćroczna dla tutejszych czytelników wynosi: . . . . 1 Tal. 18¾ sgr.;
dla zamiejscowych zaś: . . . . 2 Tal.

Zamiejscowi czytelnicy odbierać będą za tę cenę CODZIENNIE wychodzącą gazetę na wszystkich Król. Urzędach Pocztowych w całéj Monarchii.

Prenumerata egzemplarza na papierze kancellaryjnym wynosi 15 sgr. ćwierćrocznie więcéj od powyższéj ceny. — Nie naszą będzie winą, jeżeli dla późniejszego zamówienia w ciągu bieżącego kwartału, poprzedzające numera nie będą mogły być przesłane.

Poznań, dnia 23. Czerwca 1836.

Expedycya Gazet W. Dekera i Spółki.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 15. Czerwca.

JO. Generał Feldmarszałek Xiążę Warszawski, Namiestnik Królestwa, wczoraj rano wrócił do Warszawy.

Anglia.

Z Londynu, dnia 10. Czerwca.

Na posiedzeniu wczorajszém Izby niższéj wyjaśniał Lord Russell Izbie plan swój względem zmienionego przez Izbę wyższą bilu municypalnego Irlandyi. Propozycye, które on w miejsce pierwiastkowego przez Ministrów wniesionego bilu i poprawek Izby wyższéj przedłożył, zgadzają się zupełnie z podanemi już dawniéj przez gazety ministeryalne wiadomościami o tym przedmiocie, wyjąwszy, że obecnie téż Carrikfergus, a zatém w ogóle 12 miast przyjął. Po zniesieniu albowiem istniejących dotąd korporacyi irlandskich, mają teraz 12 największym miastom Irlandyi (podług poprawki Xięcia Richmond w Izbie wyższéj siedem tylko miast obrano) nowe być nadane statuta municypalne z władzą wyboru pierwszych urzędników miasta, Mayora i Aldermana, 20 innych miast ma otrzymać prawo mianowania Kommissarzy, mających zawiadować sprawami miejscowemi, o ile się porządku i spokojności publicznéj dotyczą. Do innych miast, które dotychczas municypalność posiadały, niema dotąd ściągać się postanowienie, które się dotyczy miast drugiéj klassy, i dopiero po dokładniejszém rzeczy roztrząśnie-

niu ma być zdecydowaném, jakim sposobem ich sprawy miejscowe mają być obrabiane. W każdym razie jednak ma być odrzucony wniosek Lordów, żądających, aby Lorda-Lieutenanta Irlandyi upoważniono do mianowania Kommissarzy, którzy własnością municypalności zawiadować mają. Minister sądził, iż się zdaje, że poprawki Izby wyższéj w tym tylko celu ułożone i przyjęte zostały, aby ile możności najgorsze części starodawnego systematu zatrzymać i z nowego wszystko, co istotnie jest korzystném, oddalić, tak dalece, iż Izba niższa, wierna zasadom swoim, na żaden sposób w układy z drugą odnogą prawodawczą wdawać się nie może; ponieważ jednak życzy (Lord Russell) aby Izba niższa okazała skłonność do pojednania się, niechce natychmiast wnosić o odrzucenie wszystkich poprawek Lordów, lecz je częściowo przyjąć, ale z takimi modyfikacyami, któreby głównéj zasady środków ministeryalnych nie naruszały. Mniéj niemógłby proponować, więcéj jednak niechce żądać, starając się o utrzymanie pokoju i jedności. — Sir W. Follet, który następnie głos zabrał, oświadczył, że wniosków Ministra nie chwali, lecz wnioski Lordów ile możności popierać pragnie. Potém jęli jeszcze mówić PP. O'Brien, Ewart, Ward, Kapitan Berkeley, Lord Clements, Sergeant O'Loghlen i kilku innych na korzyść propozycyi ministeryalnych a PP. G. Price, Pułkownik Conolly, Hamilton i Shaw, na korzyść poprawek Izby wyższéj, zaś obrady na dzień dzisiejszy odłożono.

Z sposobu tłómaczenia się gazet torysowskich a bardziéj jeszcze z mianych wczoraj przez Torysów mów w Izbie niższéj wnioskować można, iż nadzieja, że stronnictwa względem bilu korporacyjnego się pogodzą, coraz bardziéj znika.

Onegdaj umarł tu Dr. O'Meara, lekarz Napoleona na wyspie Sw. Heleny.

Ulica Pall Mall, leżąca na końcu pałacu St. James, składać się będzie nareszcie z samych domów klubowych, z których każdy do pałacu podobny. Większa część co do charakteru swego, konserwatywna; wszakże odkąd klub Ultra - Konserwatystów Carlton wspaniały gmach tam sobie wystawić kazał i nawet w klubie whigowskim Brooke niejakiś duch konserwatyzmu spostrzegać się daje, postanowili Reformerowie także na ulicy Pall Mall klub dla siebie urządzić; dali mu nazwę Klub Reformy. Summę 30.000 funt. st. już w tym celu uzbierano, 1000 członków wpisano, około 500 kandydatów stoi jeszcze w regestrach, wszyscy Ministrowie członkami i ten lojalny reformy klub mógł już przy sposobności ostatnich urodzin Króla szczyt swój rzęsisto oświecony wspaniale wznosić nad swoim konserwatywnym sąsiadem. Tak występują stronnictwa naprzeciw sobie w kraju naszym; jestto dziecińPstwem wziętém na wielką miarę.

Donoszą o okropném zdarzeniu z St. Louis w Stanach Zjednoczonych. Dnia 28. Kwietn. murzyn, aby drugiemu kolorowemu, którego ująć chciano, nastręczyć sposobność do ujścia, stawił był opor sile zbrojnéj, zabił jednego urzędnika i zranił drugiego; wtenczas dopiero, gdy mu rękę pogruchotano, zdołano go uwięzić. Wkrótce potém spiknęło się pospólstwo i wtargnęło mimo oporu policyantów do więzienia; uchwyciło murzyna, przywiązało go do drzewa i żywcem spaliło. — Jeśli (wyraża jedna gazeta tutejsza) Amerykanie oświatę europejską odziedziczyli, zdaje się jednak, że barbarzyństwo indyjskie téż miało wpływ na nich.

Niderlandy.

Z Amsterdamu, dnia 7. Czerwca.

Generał - Major Verveer odebrał od rządu polecenie, aby się udał do posiadłości naszych przy brzegu Gwinei i w głąb Afryki, celem wejścia w układy z Xięciem Ashantów i innymi naczelnikami murzynów o zaciąganie murzynów do służby wojskowéj w Indyach Wschodnich.

Panowie Ferrurier, le Chevalier i Brade otrzymali od rządu pozwolenia na zrobienie kolei żelaznéj między tutejszem miastem i Harlem.

Szwajcarya.

Z Zurich, dnia 9. Czerwca.

(*Merkury szwabski.*) — Sprowadzenie Jezuitów do Schwyzu przez tameczne reakcyjne stronnictwo jest uwagi godnym wypadkiem. Przed laty istniało w Schwyzu prawo, że każdy, ktoryby wniosek chciał uczynić względem wprowadzenia Jezuitów, od czci i wiary odsądzony i z pod prawa wyjęty zostanie; teraz nietylko się rzecz ma całkiem inaczéj, ale nadto Benedyktyni w Einsiedeln, tchnący niegdyś klasztorną nienawiścią przeciw Jezuitom, ci późniéj narodzeni synowie kościoła katolickiego, przyłożyli się znacznie do zaprowadzenia téj zmiany i ofiarowali nawet z swéj strony 1000 luidorów na budowle dla tego zgromadzenia. Oczywistą jest rzeczą, że wśród tak zawichrzonych czasów takowa straż przednia dla klasztoru w Einsiedeln bardzo pożądaną być musi. Lecz polityczni przeciwnicy górującego obecnie stronnictwa powinni się w Schwyzu na różne przykrości przygotować.

Gazeta bazylejska pisze: Miasto sejmu zamyśla podobno, jak głoszą, o ułożeniu listy

wszystkich w Szwajcaryi przebywających zagranicznych wychodzców, z wyrażeniem nazwiska, rysopisu i miejsca urodzenia, którą chce wszystkim Stanom wręczyć i wyraźnie żądać, aby żadnego z tych opisanych wychodzców dłużéj na ziemi szwajcarskiéj nie cierpiano. Spodziewać się należy, że środek ten niebędzie zastósowany do spokojnych i dalekich od polityki, li tylko utrzymaniem życia zajętych wychodzców. Co się innych dotyczy, cieszyć się tylko należy, że, choć i póżno, raz przecież usunięta będzie przyczyna do sprawiedliwych zażaleń z strony ościennych państw na lud szwajcarski. Ileby to niepotrzebnych zabiegów i korrespondencyi było się uniknęło, gdyby postanowienie takowe przed dwoma laty wydane było!

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Czynność policyi w przydybaniu włoczęgów, żebraków i zbrodniarzy wydaje jak najpomyślniejsze skutki. A tak w przeciągu roku zeszłego Król. wójci obwodowi i żandarmy, dostawili do straży w 17 powiatach tutejszego obwodu regencyjnego 3154 żebraków i włoczęgów, 2488 zbrodniarzy i 4076 osób z przyczyny przekroczeń policyjnych. Najmniéj aresztowań było w obwodzie Międzychodzkim, t. j. 70; najwięcéj w Wschowskim t. j. 1303.

Do zajmujących czasu terazniejszego zjawisk policzyć można życie, jakie się na niwie literatury ojczystéj zewsząd objawia. Każdy niemal ubiega się z troskliwością godną naśladowania, by w zakresie swoim był drugim użyteczny już to przez objawienie własnych myśli, już to przez przelanie cudzych na ojczysty język. Praca drugich, jakkolwiek nieoriginalna, o tyle zasłuży na szanunek u potomności, że zachęcając doskonalszych do prac tego rodzaju skieruje nie jednego na drogę ktora nie wszystkim rodakom jest znana. Nowe wyszłe tłumaczenie polskie dzieła słynnego gospodarza Albrechta Bloka pod napisem:

„Uwagi gospodsrskie“

należy niezaprzeczenie do przedsięwzięć i prac bardzo użytecznych, przyczyniających się zapewne nie mało do podniesienia u nas gospodarstwa wiejskiego téj to kolebki bogactw narodowych. System, jaki autor niemiecki wprowadza, zasadzający się na 40letniém doświadczeniu tém bardziéj podobno odpowie życzeniom gospodarza naszych okolic, że i Szląsk, ojczyzna Bloka to samo, co i polska ziemia, ma położenie. Ziomkowie uznając tę sobie wyświadczoną przysługę wesprzą chwalebne chęci przedsiębiorców tłumaczenia.

Kr......ski.

Z Warszawy. — Zaszczytnie znany w zawodzie literackim Pan J. B. Rakowiecki, wydawca „Prawdy Ruskiéj“ wydał teraz „Odezwę do miłośników języka i starożytności Słowiańskich.“ W piśmie tém wzywa uczony badacz rzeczy słowiańskich do prenumeraty na dzieło, które zamyśla ogłosić, a które ma tytuł: „Historya języka słowiańskiego i powstałych z niego dyalektów, obejmująca rzecz o cywilnym dawnych Słowian stanie.“ Dzieło to składa się z 4 tomów: Tom I. obejmuje: Teoryą i Praktykę sposobu utworzenia się mowy ludzkiéj, podzielającéj się z natury rzeczy na różne języki martwe i żyjące; Tom II. zawiera: Rzecz o cywilnym dawnych Słowian stanie; Tom III. obejmuje: Historyą początku i stanu języka słowiańskiego i powstałych z niego dyalektów; Tom IV. Wypisy oryginalnych najdawniejszych pomników piśmiennych różnych dyalektów słowiańskich. Prócz tego wzywa P. Rakowiecki miłośników słowiańszczyzny, aby raczyli udzielać mu swych uwag, spostrzeżeń i materyałów mogących tyczyć się przedmiotu wyżéj opisanego dzieła jego. „Otrzymanie (są słowa autora) żądanych przez korrespondencyą, lub pisma publiczne, wiadomości, byłoby mi pomocą do poprawiania i uzupełniania dzieła mego, nawet w czasie rozpoczętego druku, przez umieszczanie we właściwych miejscach zbieranych takowym sposobem wiadomości i materyałów. Podobną pomoc, bez czynionéj nawet odezwy, w ciągu druku pierwszego dzieła mego (Prawda Ruska) od wielu miłośników słowiańszczyzny, którzy się dowiedzieli o mojem przedsięwzięciu, łaskawie miałem sobie udzielaną, a mianowicie: przez Hr. Rumiancowa, — Vice Admirała Szyszkowa, — Kuratora Uniwersytetu Petersburskiego Borozdyna, — Radcę Stanu Anastazewicza; — Jungmana, — Hankę i innych, którzy raczyli mi udzielać swych uwag i dostarczać potrzebnych materyałów. Z takowego zatem doświadczenia, tem więcéj spodziewam się teraz żądanéj pomocy od miłośników słowiańszczyzny, do których wiadomości dojdzie niniejsza odezwa moja. Osoby, mające wolą udzielania swéj pomocy tak do uzupełnienia pomienionego dzieła przez dostarczanie potrzebnych uwag i materyałów, jako też przez zebranie przedpłaty na wydanie onego, raczą się zgłaszać pod adresem WW. Zawadzkiego i Węckiego, mających swą księgarnią w Warszawie na Krakowskiem-Przedmieściu Nr. 415.“

W Królestwie Polskiém zajmują się obecnie mocno chodowaniem jedwabników. Pan Tilmes, fabrykant z Petersburga, zakłada w Warszawie fabrykę wyrobów jedwabnych, do któréj używanym będzie sam tylko jedwab krajowy; tym sposobem otworzy się właścicielom dóbr nowe zrzódło dochodów. Niegdyś i w prowincyi naszéj chodowano znaczną liczbę jedwabników, czego dowodem są starożytne drzewa morwowe, które tu i owdzie, jakoto w Kurniku, Racacie i t. d., dziś jeszcze napotykamy. Czy w obecnym stanie u nas rólnictwa, w czasie gdy ziemiopłody nie wynagradzają trudów i nakładów rólnika, niewartałoby wznowić zaniechaną tę gałąź przemysłu?

SPRZEDAŻ KONIECZNA.

Główny Sąd Ziemiański w Bydgoszczy.

Majętność Witkowska w Powiecie Gnieźnińskim, przez Dyrekcyą Ziemstwa oszacowana na 84,796 Tal. 15 sgr. 10 fen. wedle taxy mogącéj być przejrzanéj wraz z wykazem hypotecznym i warunkami w Registraturze, mają być dnia 29. Października 1836. przedpołudniem o godzinie 10téj w miejscu zwykłém posiedzeń sądowych sprzedana.

Niewiadomi z pobytu wierzyciele, mianowicie sukcessorowie Adwokata Wacława Wilperta zapozywają się niniejszém publicznie.

WEZWANIE WZGLĘDEM DOKUMENTU.

Na wniosek małżonków Kranzów, amortyzacya obligacyi przez tegoż Gottfryda Kranc okupnika z Sikorzyna na rzecz rodziców swych Krysztofa i Krystyny z Raketów małżonków Kranców względem pożyczonych od nich Tal. 800, przed niegdy Wollenhauptem Radzcą sprawiedliwości w mieście tutejszém pod dniem 26. Maja roku 1830. zeznanéj, a wedle doniesienia zagubionéj, nastąpić ma.

Tym końcem wzywamy obligacyi téj posiadaczów, ich sukcessorów, cessyonaryuszów lub tych, którzyby w ich prawa wstąpili, aby pretensye swe, jakieby z obligacyi téj mieć mienili, natychmiast, a najdaléj w terminie na dzień 4. Października r. b. przedpołudniem o godzinie 11téj przed Delegowanym naszym Ur. Grumbsch, Referendaryuszem Sądu Główno-Ziemiańskiego, w Sądzie naszym wyznaczonym zgłosili, w przeciwnym razie z pretensyami swemi jakieby do téj summy mieć mogli prekludowanemi będą, a przy nałożeniu im o to wiecznego milczenia amortyzacya obligacyi z dnia 26. Maja 1830. wyrzeczoną zostanie.

Rawicz, dnia 6. Czerwca 1836.

Król. Pruski Sąd Ziemsko-miejski.

OBWIESZCZENIE.

Z przyczyny zmiany dzierzawy w wsi Długich pod Wschową drogą prywatnéj licytacyi najwięcéj dającemu dnia 1. Lipca r. b. przedawane będą przeszło 60 sztuk bydła pięknéj szląskiéj rassy.

Podpisany ma zaszczyt uniżenie wezwać WW. Mandantów ś. p. brata mego Wilhelma Mittelstaedta, Kommissarza sprawiedliwości, aby akta doręczne w interessach prawnych jemu powierzonych a dotąd w Registraturze jego się znajdujących, za zaspokojeniem należytości i kosztów jego jeszcze mu przypadających, odemnie odebrać zechcieli.

Poznań, dnia 14. Czerwca 1836.

Ed. Mittelstaedt, jako opiekun nieletnich dzieci i zawiadowca pozostałością.

Doniesienie o tureckich towarach.

Szanownéj Publiczności donoszę niniejszém najuniżeniéj, iż na czas jarmarku świętojańskiego otrzymałem w komis od Pana Pawła Georgiewicza, kupca w Konstantynopolu, pewną ilość towarów, składających się z prawdziwych tureckich szalów kaszemirowych, jakoteż z prawdziwego tytuniu tureckiego, krajanego jakoteż w liściach, który się szczególniéj lekkością swoją i przyjemnym zapachem zaleca.

J. Mendelsohn, pod ratuszem.

Polecam łaskawym szanownego muzykalnego Publikum względom fortepiany i pianoforty stojące wszelkiéj formy, przezemnie robione w guście najnowszym i doznanéj roboty.

Leszno, dnia 15. Czerwca 1836.

Ernest Grauer, ulica Zamkowa Nr. 689.

280 sztuk tłustych skopów są do sprzedania w Babinie pod Szrodą.

Ceny zboża na Pruską miarę i wagę w Poznaniu.

Dnia 20. Czerwca 1836.

	Tal.	śgr.	fen.	do	Tal.	śgr.	fen.
Pszenica . .	1	10	—	—	1	12	—
Żyto . . .	—	24	—	—	—	25	—
Jęczmień . .	—	17	6	—	—	18	6
Owies . . .	—	15	6	—	—	16	6
Tatarka . .	—	25	—	—	—	26	—
Groch . . .	1	1	6	—	1	2	6
Ziemiaki . .	—	12	—	—	—	17	—
Siana cetnar à 110 ff. . .	—	23	—	—	—	24	—
Słomy kopa à 1200 ff . .	3	20	—	—	3	25	—
Masła garniec	1	8	—	—	1	10	—